

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

/Роман ГРЕШКО/

«27» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«ФІНАНСИ»

обов'язкова

Освітньо-професійна програма: Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність: 072 / D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування / D Бізнес, адміністрування та право

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Факультет: економічний

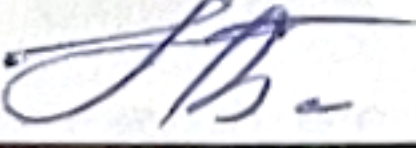
Мова навчання: українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 26.05.25 року, протокол № 6, та введеної в дію наказом ректора № 189 від 28.05.25 р., а також відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 28.04.25 року, протокол № 5, та введеної в дію наказом ректора № 164 від 01.05.25 р.

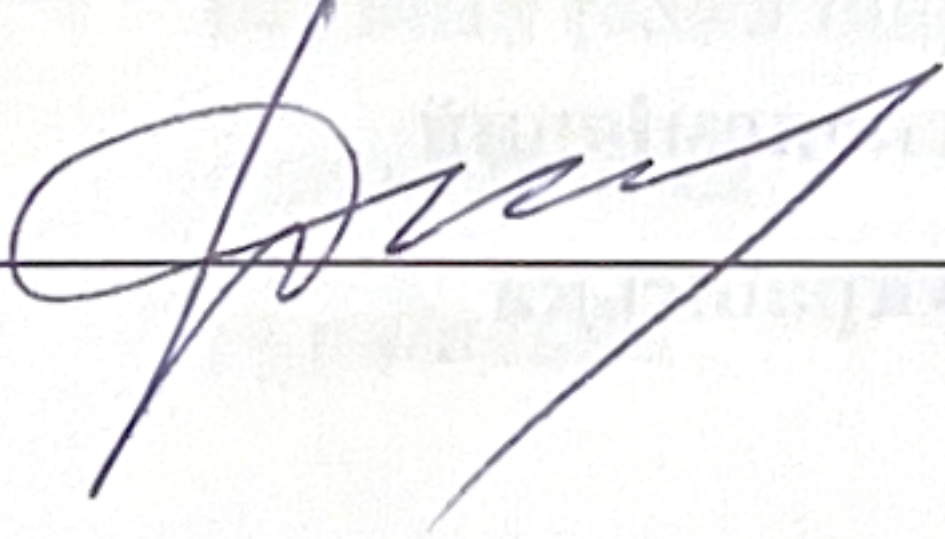
Розробник: **Бак Наталія Андріївна**, доцент кафедри фінансів і кредиту, кандидат економічних наук, доцент

Викладач: **Бак Наталія Андріївна**, доцент кафедри фінансів і кредиту, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП **Наталія БАК**

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри **Петро НІКІФОРОВ**

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради **Ірина НИКИФОРАК**

Мета навчальної дисципліни – сформувати базові фундаментальні знання з фінансів, зрозуміти та засвоїти закономірності їх функціонування на макро-, мезо- і мікрорівні як теоретичної основи фахових рішень у сфері фінансово-господарської діяльності економічних агентів, а також фінансової політики та розвитку фінансової системи країни.

Пререквізити. Навчальні дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Фінанси», - це «Вступ у спеціальність», «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Гроші і кредит». Вивчення дисципліни «Фінанси» - це основа для засвоєння інших обов'язкових дисциплін, зокрема «Фінанси домогосподарств», «Фінанси підприємств», «Податкова система», «Бюджетна система», «Страховання», «Фінансовий ринок», а також для виконання курсової роботи.

Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни «Фінанси» сприяє формуванню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

- інтегральна компетентність:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, або в процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

- загальні та фахові компетентності:

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових і національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань і постійно підвищувати свою професійну підготовку.

- програмні результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових і національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

- ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем і способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.
- ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.
- ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз і синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
- ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.
- ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях і професійному спілкуванні.
- ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
- ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ПР23. Визначати досягнення та ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань.

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
денна	II	III	4	120	30	30	-	-	60	-	залік
	II	IV	4	120	24	36	-	-	60	-	іспит
заочна	II	III	4	120	6	6	-	-	108	-	залік
	II	IV	4	120	6	6	-	-	108	-	іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усь-го	у тому числі					усь-го	у тому числі					
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.		
Фінанси – I семестр													
Змістовий модуль 1. Основи теорії фінансів													
Тема 1. Становлення та розвиток фінансової науки	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	-	9
Тема 2. Фінанси як предмет фінансової науки	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	-	9
Тема 3. Фінансові ресурси	10	2	2	-	-	6	10	-	1	-	-	-	9
Тема 4. Фінансова система держави	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	-	9
Тема 5. Фінансова політика	10	2	2	-	-	6	10	-	1	-	-	-	9
Тема 6. Фінансовий механізм	10	2	2	-	-	6	10	-	1	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 1	60	12	12	-	-	36	60	3	3	-	-	-	54
Змістовий модуль 2. Фінансовий менеджмент і фінанси суб'єктів мікроекономіки													
Тема 7. Фінансовий менеджмент	10	4	4	-	-	2	10	1	-	-	-	-	9
Тема 8. Управління державними фінансами	10	4	4	-	-	2	10	1	-	-	-	-	9
Тема 9. Фінансове планування та прогнозування	10	2	2	-	-	6	10	-	1	-	-	-	9
Тема 10. Фінансовий контроль	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	-	9

Тема 11. Фінанси суб'єктів господарювання	10	4	4	-	-	2	10	-	1	-	-	9
Тема 12. Фінанси домогосподарств	10	2	2	-	-	6	10	-	1	-	-	9
Разом за змістовим модулем 2	60	18	18	-	-	24	60	3	3	-	-	54
Усього годин за «Фінанси – I семестр»	120	30	30	-	-	60	120	6	6	-	-	108
Фінанси – II семестр												
Змістовий модуль 3. Державні фінанси												
Тема 13. Податки та податкова система України	13	3	4	-	-	6	13	1	1	-	-	11
Тема 14. Державний бюджет і бюджетна система України	13	3	4	-	-	6	13	1	1	-	-	11
Тема 15. Бюджетний дефіцит	11	2	3	-	-	6	11	-	1	-	-	10
Тема 16. Державний кредит	11	2	3	-	-	6	11	1	-	-	-	10
Тема 17. Державні цільові фонди	11	2	3	-	-	6	11	-	1	-	-	10
Тема 18. Місцеві фінанси	11	2	3	-	-	6	11	-	1	-	-	10
Разом за змістовим модулем 3	70	14	20	-	-	36	70	3	5	-	-	62
Змістовий модуль 4. Фінансовий ринок і міжнародні фінанси												
Тема 19. Фінансовий ринок	13	2	4	-	-	7	13	1	-	-	-	12
Тема 20. Страхування та страховий ринок	11	2	4	-	-	5	11	-	1	-	-	10
Тема 21. Міжнародні фінанси	13	3	4	-	-	6	13	1	-	-	-	12
Тема 22. Фінансова безпека держави	13	3	4	-	-	6	13	1	-	-	-	12
Разом за змістовим модулем 4	50	10	16	-	-	24	50	3	1	-	-	46
Усього годин за «Фінанси–II семестр»	120	24	36	-	-	60	120	6	6	-	-	108
Усього годин	240	54	66	-	-	120	240	12	12	-	-	216

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	Тема 1. Становлення та розвиток фінансової науки 1. Фінансова наука як складова системи фінансових знань 2. Історичний аспект розвитку фінансової науки 3. Еволюція української фінансової думки 4. Сучасні тенденції розвитку фінансової науки
2	Тема 2. Фінанси як предмет фінансової науки 1. Фінанси в системі суспільних відносин. Дискусійні аспекти суті фінансів 2. Функції фінансів та їхній дискусійний характер 3. Місце фінансів у процесі вартісного розподілу ВВП, їхній взаємозв'язок з іншими розподільними категоріями
3	Тема 3. Фінансові ресурси 1. Зміст фінансових ресурсів, їх склад 2. Джерела фінансових ресурсів 3. Напрями та форми використання фінансових ресурсів
4	Тема 4. Фінансова система держави 1. Поняття фінансової системи та принципи її побудови 2. Склад фінансової системи країни та характеристика її компонент 3. Вплив фінансової системи на розвиток національної економіки
5	Тема 5. Фінансова політика 1. Суть фінансової політики, наукові засади її розробки та реалізації 2. Складові та напрями фінансової політики

	3. Показники результативності фінансової політики
6	Тема 6. Фінансовий механізм 1. Зміст і призначення фінансового механізму 2. Характеристика складових фінансового механізму 3. Роль фінансового механізму та напрямки її посилення
7	Тема 7. Фінансовий менеджмент 1. Зміст фінансового менеджменту, його мета і завдання 2. Принципи та функції фінансового менеджменту 3. Функції фінансового менеджменту
8	Тема 7. Фінансовий менеджмент 4. Стратегія й тактика фінансового менеджменту 5. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту 6. Механізм реалізації фінансового менеджменту
9	Тема 8. Управління державними фінансами 1. Зміст і функціональні елементи системи управління державними фінансами 2. Принципи управління державними фінансами 3. Стратегічне управління державними фінансами та його суб'єкти в Україні
10	Тема 8. Управління державними фінансами 4. Державний фінансовий апарат і його повноваження в Україні 5. Особливості управління державними фінансами на рівні територіальних громад 6. Напрями розвитку системи управління державними фінансами в Україні
11	Тема 9. Фінансове планування та прогнозування 1. Зміст фінансового планування як функції фінансового менеджменту 2. Організація фінансового планування: принципи, етапи, методи 3. Система фінансових планів, їх взаємозв'язок 4. Фінансове прогнозування та сфера його застосування
12	Тема 10. Фінансовий контроль 1. Фінансовий контроль як функція фінансового менеджменту 2. Класифікація фінансового контролю 3. Характеристика аудиту як різновиду фінансового контролю
13	Тема 11. Фінанси суб'єктів господарювання 1. Суть і функції фінансів суб'єктів господарювання 2. Засади організації фінансів суб'єктів господарювання 3. Фінансові ресурси суб'єктів господарювання
14	Тема 11. Фінанси суб'єктів господарювання 4. Формування та використання основного капіталу суб'єктів господарювання 5. Економічна суть і організація оборотного капіталу суб'єктів господарювання 6. Зміст і оцінка фінансового стану суб'єктів господарювання
15	Тема 12. Фінанси домогосподарств 1. Зміст фінансів домогосподарств, їх функції 2. Фінансові ресурси і бюджет домогосподарств 3. Класифікація, мотиви й чинники заощаджень домогосподарств 4. Розвиток фінансів домогосподарств у сучасних умовах
16	Тема 13. Податки та податкова система України 1. Суть податків; види податкових платежів 2. Функції податків 3. Елементи податків 4. Класифікація податків
17	Тема 13. Податки та податкова система України 5. Податкова система України та наукові засади її побудови 6. Податкова політика держави: основні критерії та принципи ведення Тема 14. Державний бюджет і бюджетна система України 1. Суть державного бюджету, його роль у соціально-економічних процесах 2. Бюджетна політика та механізм її реалізації

	3. Бюджетна система України та принципи її функціонування
18	Тема 14. Державний бюджет і бюджетна система України 4. Бюджетний процес, його особливості в Україні 5. Економічна суть і склад надходжень державного бюджету, методи їх формування 6. Витрати державного бюджету, їх характеристика; механізм бюджетного фінансування
19	Тема 15. Бюджетний дефіцит 1. Дефіцит як результат балансування державного бюджету, його причини 2. Класифікація бюджетного дефіциту 3. Фінансування бюджетного дефіциту: поняття, джерела, методи 4. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту 5. Методи обмеження та напрямки скорочення бюджетного дефіциту
20	Тема 16. Державний кредит 1. Суть державного кредиту, його об'єктивна необхідність і види 2. Державна позика як основна форма державного кредиту 3. Державний борг, його види 4. Управління державним боргом
21	Тема 17. Державні цільові фонди 1. Суть і необхідність державних цільових фондів 2. Класифікація державних цільових фондів, джерела їх утворення 3. Характеристика позабюджетних цільових фондів соціального страхування
22	Тема 18. Місцеві фінанси 1. Суть і призначення місцевих фінансів 2. Складові елементи підсистеми місцевих фінансів 3. Місцеві бюджети як інститут місцевих фінансів, характеристика їхніх надходжень і витрат 4. Міжбюджетні відносини та їх місце у фінансовому забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування 5. Фінансова автономія органів місцевого самоврядування: зміст і критерії визначення
23	Тема 19. Фінансовий ринок 1. Суть і функції фінансового ринку, його роль у розвитку економічних процесів 2. Класифікація фінансових ринків 3. Об'єкт та інструменти фінансового ринку 4. Суб'єкти фінансового ринку 5. Основні засади організації та регулювання фінансового ринку
24	Тема 20. Страхування та страховий ринок 1. Економічно-правова природа категорії «страхування» 2. Функції страхування 3. Страхові ресурси як різновид фінансових ресурсів суспільства 4. Класифікація страхування 5. Страховий ринок та його учасники 6. Фінансові аспекти діяльності страховиків
25	Тема 21. Міжнародні фінанси 1. Фінанси в системі міжнародних економічних відносин. Фінансова глобалізація 2. Міжнародні фінансові потоки: канали та напрями руху 3. Зміст і види міжнародних розрахунків
26	Тема 21. Міжнародні фінанси 4. Міжнародний фінансовий ринок, характеристика його складових 5. Міжнародні фінансові організації та їх місце в системі міжнародних фінансів Тема 22. Фінансова безпека держави 1. Поняття та базові елементи економічної безпеки держави 2. Суть фінансової безпеки як складової економічної безпеки держави
27	Тема 22. Фінансова безпека держави 3. Підсистеми та компоненти фінансової безпеки держави

4. Механізм забезпечення фінансової безпеки держави
5. Оцінка рівня фінансової безпеки держави в сучасних умовах

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми (питання / завдання)
1	<p>Тема 1. Становлення та розвиток фінансової науки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наука про фінанси, її предмет та методи. Міждисциплінарний характер курсу «Фінанси» 2. Історичні передумови виникнення фінансової науки та її роль у суспільстві 3. Суть та структура фінансової науки 4. Зміст системи фінансових наукових знань та інструментарій фінансової науки 5. Розвиток фінансової науки у XV-XXI ст. <p>Кейс: Фінансова історія як джерело наукових знань</p>
2	<p>Тема 2. Фінанси як предмет фінансової науки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінанси як економічна категорія. Їх місце в системі економічних відносин суспільства 2. Сутність фінансів, їх зміст та форма 3. Об'єктивна необхідність фінансів 4. Дискусійні аспекти визначення суті фінансів 5. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями 6. Функції фінансів як виявлення їх суті. Взаємозв'язок функцій фінансів 7. Дискусійні аспекти визначення функцій фінансів <p>Кейс: Фінанси в повсякденному житті</p>
3	<p>Тема 3. Фінансові ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансові ресурси як складова частина грошових потоків, їх суть та значення 2. ВВП як основне джерело фінансових ресурсів 3. Розподіл фінансових ресурсів за рівнями та цільовими призначеннями 4. Фінансові ресурси: джерела формування, напрями та форми використання 5. Склад та особливості централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів <p>Кейс: ВВП та фінансові ресурси країни</p>
4	<p>Тема 4. Фінансова система держави</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття фінансової системи. Фінансова система країни та принципи її побудови 2. Дискусійні аспекти складу та структури фінансової системи України 3. Сфери та ланки фінансової системи України, їх характеристика 4. Інституційно-функціональна структура фінансової системи України 5. Правові та організаційні основи фінансової системи 6. Вплив фінансової системи на темпи та пропорції розвитку економіки <p>Кейс: Фінансова система та стабільність</p>
5	<p>Тема 5. Фінансова політика</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансова політика як складова частина економічної політики держави, її напрямки 2. Завдання і принципи фінансової політики 3. Типи та види фінансової політики держави 4. Суть фінансової стратегії й тактики 5. Державна фінансова політика, характеристика її складових 6. Фінансова політика України на різних історичних етапах розвитку держави 7. Пріоритети фінансової політики України на сучасному етапі соціально-економічного розвитку держави 8. Проблеми фінансової політики України та можливі варіанти їх подолання в сучасних умовах розвитку економіки <p>Кейс: Фінансова стратегія та тактика</p>
6	<p>Тема 6. Фінансовий механізм</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть фінансового механізму та його роль у реалізації фінансової політики 2. Структура та значення фінансового механізму.

	<p>3. Фінансове право і фінансова політика, їх взаємозалежність. Формування фінансового права в Україні</p> <p>4. Планування, оперативне управління, контроль і право як організаційні форми фінансового механізму</p> <p>5. Використання фінансового механізму для активізації економічного зростання й підвищення суспільного добробуту</p> <p>Кейс: Використання фінансового механізму для стимулювання</p>
7	<p>Тема 7. Фінансовий менеджмент</p> <p>1. Зміст фінансового менеджменту</p> <p>2. Роль фінансового менеджменту в управлінні економічним суб'єктом.</p> <p>3. Фінансові рішення, їх розробка, прийняття та реалізація</p> <p>4. Мета й основні завдання фінансового менеджменту</p> <p>5. Стратегія і тактика фінансового менеджменту</p>
8	<p>Тема 7. Фінансовий менеджмент</p> <p>6. Принципи фінансового менеджменту, їх характеристика</p> <p>7. Особливості функцій фінансового менеджменту</p> <p>8. Механізм фінансового менеджменту, його суть і складові</p> <p>Кейс: Функції фінансового менеджменту</p>
9	<p>Тема 8. Управління державними фінансами</p> <p>1. Управління державними фінансами в системі управління національною економікою: суть та принципи</p> <p>2. Еволюційно-правові засади управління державними фінансами в Україні</p> <p>3. Інституціоналізація управління державними фінансами в Україні</p>
10	<p>Тема 8. Управління державними фінансами</p> <p>4. Державні фінансові органи в Україні та їх основні функції</p> <p>5. Характеристика повноважень фінансових підрозділів органів місцевого самоврядування</p> <p>6. Напрямки розвитку системи управління державними фінансами в сучасних умовах</p> <p>Кейс: Управління фінансами на рівні територіальних громад</p>
11	<p>Тема 9. Фінансове планування та прогнозування</p> <p>1. Фінансове планування та прогнозування, їх суть, необхідність, значення</p> <p>2. Система фінансових прогнозів і планів, їх загальна характеристика</p> <p>3. Фінансове прогнозування та планування на підприємстві, їх зміст, мета та завдання</p> <p>4. Методи та етапи фінансового прогнозування та планування</p> <p>5. Зведене фінансове планування</p> <p>Кейс: Фінансове планування в стартапі</p>
12	<p>Тема 10. Фінансовий контроль</p> <p>1. Необхідність, суть, завдання та принципи фінансового контролю</p> <p>2. Організація фінансового контролю в Україні</p> <p>3. Органи фінансового контролю в Україні, їх функції, права та обов'язки</p> <p>4. Класифікація фінансового контролю</p> <p>5. Аудит, його суть, принципи організації, сфера застосування і значення</p> <p>6. Організація аудиторської діяльності в Україні, її перспективи</p> <p>Кейс: Аудит як форма фінансового контролю</p>
13	<p>Тема 11. Фінанси суб'єктів господарювання</p> <p>1. Суть і функції фінансів суб'єктів господарювання</p> <p>2. Характеристика фінансових відносин, що складають зміст фінансів господарських одиниць; їх розвиток в умовах переходу до ринку</p> <p>3. Вплив галузевих особливостей, форми власності, методів господарювання на організацію фінансів суб'єктів господарювання</p> <p>4. Характеристика грошових потоків підприємства</p> <p>5. Грошові надходження підприємств, їх склад та економічна характеристика</p> <p>6. Порядок формування, розподілу та використання прибутку суб'єкта господарювання</p>

	<p>7. Склад, джерела утворення та характеристика грошових фондів суб'єктів господарювання</p> <p>8. Фінансові ресурси господарської одиниці, що діє на комерційних засадах, джерела їх формування</p> <p>9. Джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів установ і організацій, які перебувають на кошторисному фінансуванні</p> <p>Кейс: Фінанси приватного підприємця</p>
14	<p>Тема 11. Фінанси суб'єктів господарювання</p> <p>10. Майно підприємства. Статутний капітал суб'єкта господарювання і порядок його формування</p> <p>11. Суть, класифікація та джерела формування основного капіталу суб'єктів господарювання</p> <p>12. Показники стану та ефективності використання основного капіталу</p> <p>13. Роль фінансів у забезпеченні простого і розширеного відтворення основного капіталу в умовах розвитку ринкових відносин</p> <p>14. Оборотний капітал господарських одиниць: суть, класифікація та джерела формування</p> <p>15. Показники стану та ефективності використання оборотного капіталу підприємства, їх місце в аналізі фінансового стану суб'єктів господарювання</p> <p>16. Поняття фінансового стану суб'єкта господарювання та система показників його оцінки</p> <p>17. Взаємозалежність стану фінансів держави і фінансів суб'єктів господарювання</p>
15	<p>Тема 12. Фінанси домогосподарств</p> <p>1. Домогосподарство як інституційна економічна одиниця та суб'єкт фінансових відносин</p> <p>2. Теоретичні основи фінансів домогосподарств</p> <p>3. Бюджет домогосподарства, його структура. Сукупні ресурси і сукупні витрати домогосподарства</p> <p>4. Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники</p> <p>5. Особисті фінанси, їх розвиток в сучасних умовах</p> <p>Кейс: Домогосподарство як учасник фінансового ринку</p>
16	<p>Тема 13. Податки та податкова система України</p> <p>1. Економічна суть і значення податку як інструменту формування доходів держави</p> <p>2. Функції податків</p> <p>3. Характеристика елементів системи оподаткування та їх призначення</p> <p>4. Класифікація податків</p> <p>5. Особливості інструментів прямого оподаткування</p> <p>6. Вплив інструментів непрямого оподаткування на фінансові можливості держави</p>
17	<p>Тема 13. Податки та податкова система України</p> <p>7. Суть податкової системи країни, наукові засади її побудови</p> <p>8. Оцінка складу податкової системи України на сучасному етапі</p> <p>9. Податкова політика держави: основні критерії та принципи ведення</p> <p>10. Пріоритети податкової політики на сучасному етапі розвитку Української держави</p> <p>Кейс: Податкова політика</p>
18	<p>Тема 14. Державний бюджет і бюджетна система України</p> <p>1. Державний бюджет як економічна категорія, його функції</p> <p>2. Місце і значення державного бюджету в системі фінансових відносин</p> <p>3. Бюджетна політика як напрям фінансової політики держави, її інструменти, критерії результативності</p> <p>4. Роль державного бюджету у вирішенні економічних та соціальних проблем розвитку в Україні</p> <p>5. Доходи Державного бюджету України, їх склад, структура і класифікація</p> <p>6. Методи та фінансові інструменти акумулювання державних доходів</p>

19	<p>Тема 14. Державний бюджет і бюджетна система України</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Поняття про видатки державного бюджету, принципи їх організації 8. Класифікація та методи фінансування видатків державного бюджету 9. Бюджетне фінансування: зміст, принципи, механізм здійснення 10. Склад, структура і динаміка доходів та видатків Державного бюджету України 11. Бюджетна система України, її структура та характеристика ланок 12. Принципи організації бюджетної системи України 13. Бюджетний процес: суть, етапи, учасники. Особливості бюджетного процесу в Україні <p>Кейс: Бюджет як інструмент політики</p>
20	<p>Тема 15. Бюджетний дефіцит</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дефіцит як результат балансування державного бюджету, його причини 2. Класифікація бюджетного дефіциту 3. Економічні наслідки бюджетного дефіциту 4. Соціальні наслідки бюджетного дефіциту 5. Фінансування бюджетного дефіциту: поняття та методи 6. Джерела фінансування бюджетного дефіциту, їх класифікація <p>Кейс: Причини бюджетного дефіциту</p>
21	<p>Тема 15. Бюджетний дефіцит</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Методи обмеження та напрямки скорочення бюджетного дефіциту 8. Квазіфіскальна діяльність органів державної влади: зміст, види операцій, їх характеристика <p>Тема 16. Державний кредит</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть державного кредиту 2. Об'єктивна необхідність, доцільність і можливість існування державного кредиту. 3. Види державного кредиту, їх характеристика
22	<p>Тема 16. Державний кредит</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Державна позика як основна в умовах ринку форма реалізації державного кредиту 5. Класифікація та характеристика державних цінних паперів 6. Державний борг як результат функціонування державного кредиту 7. Організація системи управління державним боргом країни 8. Заходи для досягнення ефективності державного кредиту 9. Стан державного кредиту на сучасному етапі економічного розвитку України <p>Кейс: Державні цінні папери</p>
23	<p>Тема 17. Державні цільові фонди</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державні цільові фонди: суть, необхідність, призначення 2. Роль цільових фондів у формуванні доходів держави 3. Класифікація державних цільових фондів 4. Характеристика джерел формування державних цільових фондів <p>Кейс: Джерела формування державних цільових фондів</p>
24	<p>Тема 17. Державні цільові фонди</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Характеристика надходжень і витрат Пенсійного фонду України 6. Характеристика надходжень і витрат фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття <p>Тема 18. Місцеві фінанси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття місцевих фінансів, їхня роль в сучасних умовах 2. Характеристика інститутів місцевих фінансів 3. Особливості організації фінансів підприємств з часткою власності органів місцевого самоврядування

25	<p>Тема 18. Місцеві фінанси</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Характеристика доходів і видатків місцевих бюджетів України 5. Механізм регулювання міжбюджетних відносин в Україні 6. Проблеми організації міжбюджетних відносин в Україні та можливі напрями їх вирішення 7. Бюджетна децентралізація: зміст, мета та інструменти реалізації 8. Напрямки посилення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування в Україні <p>Кейс: Фінансова спроможність громади</p>
26	<p>Тема 19. Фінансовий ринок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансовий ринок: необхідність, суть, місце в системі ринків 2. Характеристика видів і сегментів фінансового ринку 3. Суб'єкти фінансового ринку, їх класифікація 4. Фінансові активи, їх класифікація
27	<p>Тема 19. Фінансовий ринок</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Державно-правове та інституційно-правове регулювання фінансового ринку, його особливості в Україні 6. Принципи організації централізованого фінансового ринку 7. Ринок цінних паперів як складова фінансового ринку. Засади його організації в Україні 8. Цінні папери: класифікація, види, взаємозв'язок між ними 9. Стан і перспективи розвитку національного фінансового ринку в Україні <p>Кейс: Розвиток ринку цінних паперів</p>
28	<p>Тема 20. Страхування та страховий ринок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічно-правова природа категорії «страхування» 2. Значення страхування для розвитку національної економіки та підвищення матеріального добробуту громадян 3. Класифікація галузей, форм і видів страхування, їх загальна характеристика
29	<p>Тема 20. Страхування та страховий ринок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Страховий ринок як складова фінансового ринку, його особливості 2. Функціональне призначення суб'єктів страхового ринку 3. Організація та фінансовий аспект діяльності страхових товариств 4. Стан і проблеми розвитку страхового ринку в Україні <p>Кейс: Проблеми страхового ринку</p>
30	<p>Тема 21. Міжнародні фінанси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні фінанси як підсистема фінансових і міжнародних економічних відносин 2. Міжнародні фінансові потоки як форма прояву міжнародних фінансів 3. Склад і канали руху коштів у міжнародних фінансових взаємозв'язках 4. Види та організація міжнародних розрахунків
31	<p>Тема 21. Міжнародні фінанси</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Суть і організаційні засади світового фінансового ринку 6. Світові фінансові центри, їх характеристика 7. Сегменти світового фінансового ринку, їх характеристика 8. Проблеми входження України до світового фінансового ринку 9. Міжнародні фінансові інститути, загальна характеристика організації їх діяльності 10. Фінансові аспекти діяльності міжнародних організацій <p>Кейс: Світовий фінансовий ринок</p>
32	<p>Тема 22. Фінансова безпека держави</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та базові елементи економічної безпеки держави 2. Суть фінансової безпеки як складової економічної безпеки держави 3. Підсистеми фінансової безпеки держави, їх характеристика 4. Структурні компоненти та рівні фінансової безпеки держави, їх характеристика

33	<p>Тема 22. Фінансова безпека держави</p> <p>5. Механізм забезпечення фінансової безпеки держави</p> <p>6. Індикатори стану фінансової безпеки України</p> <p>7. Сучасна фінансова криза в Україні: суть, причини, напрямки подолання</p> <p>8. Роль фіскальних правил у стабілізації стану державних фінансів</p> <p>Кейс: Загрози фінансовій безпеці</p>
----	--

Завдання для самостійної роботи студентів

При виконанні завдань для самостійної роботи здобувачу рекомендується скористатися таким навчально-методичним виданням: Бак Н.А. Фінанси : метод. реком. до самост. роботи. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 84 с. URL : <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6715>

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть год.	
			денна	заочна
1	Становлення та розвиток фінансової науки	<ol style="list-style-type: none"> Схематично покажіть місце фінансової науки в системі наукових знань Наочно продемонструйте хронологію розвитку фінансової науки в Україні 	6	9
2	Фінанси як предмет фінансової науки	<ol style="list-style-type: none"> Проаналізуйте фінансові взаємозв'язки між економічними агентами на макроекономічному рівні. Проаналізуйте фінансові взаємозв'язки між економічними агентами на мікроекономічному рівні. Схематично відобразіть грошові потоки між суб'єктами економічних відносин із зазначенням їхнього змісту та призначення. Проаналізуйте та оцініть структуру доходів суб'єктів економічних відносин за результатами розподілу та перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту в Україні за останні п'ять років. 	6	9
3	Фінансові ресурси	<ol style="list-style-type: none"> Проаналізуйте склад і структуру фінансових ресурсів України за ознакою рівня їх централізації. Проаналізуйте джерела формування фінансових ресурсів органів державної влади в Україні. Оцініть напрямки використання фінансових ресурсів органів державної влади в Україні. Порівняйте потенціал формування фінансових ресурсів країни, що розвивається, та країни ринкового типу. 	6	9
4	Фінансова система держави	<ol style="list-style-type: none"> Порівняйте склад фінансової системи країни, що розвивається, та країни ринкового типу. Порівняйте склад і структуру фінансової системи України та фінансової системи будь-якої з європейських країн. Проаналізуйте показники рівня розвитку фінансової системи України за останні п'ять років. Оцініть ступінь збалансованості фінансової системи України. 	6	9

5	Фінансова політика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схематично відобразити місце фінансової політики в системі соціально-економічних пріоритетів органів державної влади в Україні. 2. Проаналізуйте соціально-економічні показники результативності фінансової політики Українського уряду за останні п'ять років. 	6	9
6	Фінансовий механізм	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схематично відобразити місце фінансового механізму в системі господарського механізму функціонування національної економіки. 2. Проаналізуйте склад фінансових показників, які використовують економічні суб'єкти на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях. 3. Оцініть дієвість фінансового механізму в Україні за останні п'ять років. 	6	9
7	Фінансовий менеджмент	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схематично відобразити місце фінансового менеджменту в системі управління економічного суб'єкта. 2. Оцініть стратегію фінансового менеджменту суб'єкту господарювання. 3. Проаналізуйте тактику фінансового менеджменту суб'єкту господарювання. 	2	9
8	Управління державними фінансами	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схематично відобразити взаємодію органів управління державними фінансами в Україні. 2. Порівняйте інституційні складові системи управління державними фінансами в Україні та інших країнах. 3. Проаналізуйте показники досягнення стратегічних цілей реформування системи управління державними фінансами в Україні. 4. Проаналізуйте результативність виконання Міністерством фінансів України власних повноважень. 5. Проаналізуйте результативність виконання Державною казначейською службою України власних повноважень. 	2	9
9	Фінансове планування та прогнозування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схематично відобразити взаємозв'язок фінансових планів суб'єктів господарювання, органів державної влади й домогосподарств. 2. Оцініть результативність виконання фінансового плану суб'єкта господарювання. 3. Оцініть результативність виконання фінансового плану органу державної влади. 	6	9
10	Фінансовий контроль	<ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняйте склад інститутів фінансового контролю в Україні та інших країнах. 2. Оцініть результативність заходів фінансового контролю суб'єкта господарювання. 3. Оцініть результативність діяльності органів державного фінансового контролю в Україні за останні три роки. 	6	9
11	Фінанси суб'єктів господарювання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Складіть схему грошових потоків суб'єктів господарювання. 2. Проаналізуйте склад і структуру фінансових відносин бюджетних установ / неприбуткових установ (організацій). 	2	9

		<ol style="list-style-type: none"> 3. Проаналізуйте джерела формування фінансових ресурсів підприємств різних форм власності. 4. Проаналізуйте джерела формування та напрямки використання фінансових ресурсів громадян – суб'єктів підприємницької діяльності. 5. Оцініть напрямки використання фінансових ресурсів підприємств різних форм власності. 6. Проаналізуйте фінансові результати господарської діяльності підприємств і підприємців за формами власності / галузевою ознакою / територіальним виміром. 7. Проаналізуйте та оцініть фінансовий стан суб'єкта господарювання за останні три роки. 		
12	Фінанси домогосподарств	<ol style="list-style-type: none"> 1. Складіть і проаналізуйте баланс доходів і витрат власного домогосподарства за останній місяць. 2. Оцініть склад і структуру фінансових ресурсів власного домогосподарства за останніх три місяці. 3. Проведіть макроекономічну оцінку рівня розвитку фінансів домогосподарств в Україні за останній рік. 	6	9
13	Податки та податкова система України	<ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясуйте відповідність засад формування податкового законодавства України критеріям економічно ефективного та соціально справедливого оподаткування. 2. Схематично відобразіть хронологію формування податкової системи України. 3. Порівняйте склад податкової системи України та зарубіжних країн. 4. Проаналізуйте структуру податкової системи України за останні п'ять років. 5. Оцініть результативність податкової політики в Україні за останні п'ять років. 6. Проаналізуйте результативність виконання Державною податковою службою України власних повноважень. 	6	11
14	Державний бюджет і бюджетна система України	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схематично відобразіть місце державного бюджету в системі фінансових взаємовідносин і грошових потоків суспільства. 2. Проаналізуйте склад, структуру, динаміку доходів зведеного / Державного бюджету України за останні п'ять років. 3. Проаналізуйте склад, структуру, динаміку видатків зведеного / Державного бюджету України за останні п'ять років. 4. Оцініть результативність бюджетної політики Української держави за останні три роки. 5. Представте наочно механізм бюджетного фінансування в Україні. 6. Порівняйте склад і структуру бюджетної системи України та зарубіжних країн. 7. Складіть схему (календар) бюджетного процесу в Україні на поточний фінансовий рік. 	6	11

15	Бюджетний дефіцит	<ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте дефіцит Державного бюджету України за поточний фінансовий рік з погляду класифікації його видів. 2. Проаналізуйте склад, структуру, динаміку джерел та інструментів покриття дефіциту зведеного / Державного бюджету України за останні три роки. 3. Оцініть масштаби квазіфіскальної діяльності органів державної влади в Україні за останні п'ять років. 4. Оцініть розміри інфляційного податку, який сплачують громадяни України. 	6	10
16	Державний кредит	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте склад, структуру, динаміку державного боргу України за джерелами його фінансування за останні п'ять років. 2. Охарактеризуйте державні цінні папери, які перебували в обігу на фінансовому ринку України та за кордоном, протягом минулих трьох років. 3. Оцініть вплив державного боргу на можливості економічної динаміки в Україні. 4. Оцініть результативність системи управління державним боргом в Україні. 	6	10
17	Державні цільові фонди	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схематично відобразіть місце державних цільових фондів у системі фінансових взаємовідносин і грошових потоків суспільства. 2. З'ясуйте роль цільових фондів у формуванні доходів і видатків державного бюджету України за останні п'ять років. 3. Проаналізуйте склад, структуру, динаміку надходжень державних цільових фондів в Україні за останні п'ять років. 4. Проаналізуйте склад, структуру, динаміку витрат державних цільових фондів в Україні за останні п'ять років. 	6	10
18	Місцеві фінанси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте склад, структуру, динаміку доходів місцевих бюджетів України за останні п'ять років. 2. Проаналізуйте склад, структуру, динаміку видатків місцевих бюджетів України за останні п'ять років. 3. Проаналізуйте бюджетний потенціал територіальної громади. 4. Оцініть роль Державного фонду регіонального розвитку як джерела фінансового забезпечення потреб територіальних громад в Україні. 5. Схематично відобразіть грошові потоки між ланками бюджетної системи України. 	6	10
19	Фінансовий ринок	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схематично відобразіть місце фінансового ринку в системі фінансових взаємовідносин і грошових потоків суспільства. 2. Складіть хронологічну таблицю розвитку фінансового ринку в Україні. 3. Охарактеризуйте склад фінансових активів, які перебувають в обігу на фінансовому ринку України впродовж останніх трьох років. 	7	12

		4. Оцініть стан розвитку фінансового ринку в Україні за його сегментами за останні три роки. 5. Оцініть результативність державного регулювання фінансового ринку в Україні. 6. Обґрунтуйте перелік заходів для підвищення рівня доступності послуг фінансових посередників у Вашій територіальній громаді.		
20	Страховання та страховий ринок	1. Схематично відобразіть місце страхування в системі фінансових взаємовідносин і грошових потоків суспільства. 2. Проаналізуйте досягнутий рівень розвитку страхового ринку в Україні. 3. Оцініть фінансовий стан вітчизняних страхових компаній за останні три роки.	5	10
21	Міжнародні фінанси	1. Схематично відобразіть місце міжнародних фінансів у системі фінансових взаємовідносин і грошових потоків суспільства. 2. Проаналізуйте склад і структуру сучасних міжнародних фінансових потоків. 3. Оцініть досягнутий рівень розвитку світового фінансового ринку за його сегментами. 4. Проаналізуйте результативність співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями за останні три роки.	6	12
22	Фінансова безпека держави	1. Проаналізуйте ступінь впливу факторів на формування фінансової безпеки України сьогодні. 2. Оцініть стан фінансової безпеки України за її складовими. 3. Проаналізуйте вплив фіскальних ризиків на стан фінансової безпеки України. 4. Складіть алгоритм забезпечення фінансової безпеки України.	6	12

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ)

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Фінанси» включає виконання трьох індивідуальних завдань, а саме:

А. У першому семестрі вивчення дисципліни: використовуючи навчально-методичне видання (Бак Н.А. Фінанси : метод. реком. до самост. роботи. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 84 с. URL : <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6715>, теми з першої по дванадцяту), підготувати:

1. Одне наукове повідомлення або аналітичний виступ, обравши його тему із запропонованих у виданні (обсяг – 6-8 сторінок друкованого тексту формату А4 з полями 2 * 2 * 2 см, шрифт Times New Roman, 14 пт, міжрядковий інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25 см).

2. Обґрунтовану відповідь у формі презентації на одне із запитань дискусійного характеру (обсяг – 5-10 слайдів).

Дедлайн для виконання обох ІНДЗ – 6 грудня 2025 року.

Представлення результатів виконання індивідуальних завдань – під час практичних занять. За кожне ІНДЗ, в якому викладено обґрунтовану думку, здобувач може отримати 5 балів. Кількість балів, в яку оцінено виконання дослідницького завдання, може бути зменшена за наступні недоліки: неповна відповідь, порушення логіки викладу матеріалу, недостатня аргументація, обмежене використання довідкових джерел, недбале оформлення.

Б. У другому семестрі вивчення дисципліни: використовуючи тематику міждисциплінарних курсових робіт з фінансових дисциплін, затверджену на засіданні кафедри

фінансів і кредиту та розміщену на сайті кафедри, а також керуючись методичними вказівками (Міждисциплінарна курсова робота з фінансових дисциплін : методичні вказівки / укл. Н.А. Бак, П.О. Нікіфоров, Н.Л. Марусяк. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 48 с. URL : <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7512>), підготувати три плани курсових робіт, а саме:

1) обрати по одній темі курсової роботи за кожним із таких напрямків: фінанси суб'єктів мікроекономіки, публічні фінанси, фінансове посередництво;

2) опрацювати джерела інформації за обраними темами, в тому числі українською та іноземними мовами;

3) скласти плани курсових робіт відповідно до методичних вказівок;

4) згідно з методичними вказівками оформити плани курсових робіт зі списком опрацьованих джерел інформації та здати їх викладачу.

Дедлайн для виконання ІНДЗ – 15 травня 2026 року.

За виконання ІНДЗ без очевидних недоліків здобувач може отримати 10 балів. Кількість балів, в яку оцінено виконання ІНДЗ, може бути зменшена за недотримання методичних вказівок щодо змістовних і формальних вимог до складання плану курсової роботи та списку використаних джерел.

Методи навчання

Методи формування професійної компетентності:

- вербальні методи (розповідь, пояснення, лекція, бесіда, консультація);
- наочні методи (презентація, ілюстрація, візуалізація);
- робота з інформаційними ресурсами (навчально-методичною, науковою, законодавчо-нормативною літературою та інтернет-ресурсами);
- комп'ютерні засоби навчання (онлайн ресурси);
- самостійна робота, у тому числі над ІНДЗ;
- дистанційне навчання з використанням Moodle.

Методи формування практичних умінь і навичок:

- вербальні методи (дискусія);
- наочні методи (розробка та захист презентацій);
- аналіз нормативних документів;
- виконання практичних завдань з переліку завдань для самостійної роботи студентів;
- кейс-метод.

Система контролю та оцінювання

Методи поточного контролю:

- усне опитування, в тому числі експрес-опитування;
- письмове (в тому числі фронтальне) опитування;
- тестування (в тому числі на знання глосарію);
- розрахункові роботи;
- захист результатів виконаних завдань і досліджень.

Форма підсумкового контролю – залік і екзамен.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

При усних відповідях: повнота розкриття питання (повна, достатньо повна, неповна); логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння роботи порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики.

При виконанні практичних завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

4-5 балами оцінюється відповідь студента, який у повному обсязі володіє матеріалом з навчальної дисципліни, обізнаний з усіма поняттями та адекватно оперує ними під час відповідей на поставлені запитання, ознайомлений зі спеціальною літературою. Для отримання вищого балу студент повинен продемонструвати творчу самостійність, здатність аналізувати факти, логічно мислити, ставити запитання та шукати на них відповіді. При оцінці враховуються вміння аргументувати власні судження теоретичними та фактичними положеннями, а також повне виконання завдань для самостійної роботи.

3-4 балами оцінюється відповідь студента за умови достатньо повного володіння знаннями з навчальної дисципліни. Відповідь повинна бути правильною, обґрунтованою. Одночасно можливі дві-три несуттєві помилки чи деяка неповнота відповіді, кострубатість і скутість у висловленій думці. Завдання для самостійної роботи студент виконав не повною мірою.

3-2 балами оцінюються знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Завдання для самостійної роботи студент виконав частково.

0-1 балом оцінюють відповідь, коли теоретичні й фактичні знання студент відтворює репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу чи порівняння. Завдання для самостійної роботи студент не виконав.

Дедлайни: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну).

Максимальна кількість балів складає: за перший і другий модулі – по 25 балів; третій модуль – 30 балів, четвертий модуль – 20 балів, за виконання ІНДЗ – по 10 балів у кожному семестрі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

а) у третьому семестрі:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів		
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								ІНДЗ-1	ІНДЗ-2
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	1	2		
4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	5	5	5	40	100

б) у четвертому семестрі:

Поточне тестування та самостійна робота										Кількість балів (екзамен)	Сумарна кількість балів	
Змістовий модуль 3						Змістовий модуль 4						ІНДЗ-3
T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	40	100

T1, T2 ... T22 – теми змістових модулів.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку, екзамену).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання)

З дисципліни «Фінанси» проводиться семестровий залік (у першому семестрі вивчення дисципліни) та екзамен (у другому, відповідно) в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни, і в терміни, передбачені графіком освітнього процесу.

Залік проходить у формі усного спілкування лектора зі здобувачем по питаннях тем, які були опрацьовані під час аудиторних занять.

Екзаменаційний білет містить чотири завдання: теоретичні питання з дисципліни, тестові завдання двох видів, глосарій.

У 40 балів, які можливо отримати на екзамені, входить: 2 теоретичних питання (по 11 балів), 5 тестів «правильно-неправильно» - по 1 балу (сумарно 5), 5 тестів - по 1 балу (сумарно 5) та визначення 4 термінів - по 2 бали (сумарно 8 балів).

По 11 балів ставиться за повне розкриття теоретичних питань у першому завданні. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали по другому питанню.

Після підготовки конспекту відповіді та розв'язання тестів здобувач усно відповідає викладачу. Після відповіді здобувачу можуть бути поставлені додаткові питання.

Також екзамен може бути проведений у письмовій формі.

У випадку отримання менше 50 балів за результатами загального підсумкового контролю, здобувач обов'язково здійснює перекладання для ліквідації академічної заборгованості.

Оцінка передбачає такі знання та вміння:

Оцінка	Знання	Вміння
Здобувач:		
зараховано / 5 (відмінно) А (90 – 100)	<ul style="list-style-type: none"> – має всебічні та глибокі знання навчального матеріалу за програмою дисципліни; – засвоїв знання щодо теоретичних засад функціонування фінансової системи, її окремих сфер і ланок; – глибоко розуміє основну літературу та сучасні публікації з проблематики фінансів макро-, мезо-, мікрорівнів 	<ul style="list-style-type: none"> – вміє використовувати додаткову літературу, грамотно викладати програмний матеріал; – дає вичерпні, повні, грамотні відповіді на програмні запитання; – демонструє навички творчого мислення
зараховано / 4 (добре) В (80-89)	<ul style="list-style-type: none"> – показав повні знання навчального матеріалу за програмою курсу, здатний до їхнього поповнення та оновлення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, ознайомився з додатковою літературою, рекомендовану програмою 	<ul style="list-style-type: none"> – вміє використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання
зараховано / 4 (добре) С (70-79)	<ul style="list-style-type: none"> – показав достатні знання навчального матеріалу за програмою курсу, має здатність до їхнього поглиблення в процесі подальшого навчання та практичної діяльності; – опрацював основну літературу, рекомендовану програмою 	<ul style="list-style-type: none"> – здатний використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання
зараховано / 3 (задовільно) D (60-69)	<ul style="list-style-type: none"> – має достатні знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання й наступної роботи за спеціальністю; – ознайомився з основною літературою, яка рекомендована програмою 	<ul style="list-style-type: none"> – допускає неточності при розв'язанні тестів; – не повною мірою здатний пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями

зараховано / 3 (задовільно) E (50-59)	<ul style="list-style-type: none"> – має знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, який дозволяє подальше навчання; – ознайомився з основною літературою, яка рекомендована програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – допускає упущення, неточності та помилки при розв'язанні тестів; – не може пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями
незараховано / 2 (незадовільно) з можливістю перекладання FX (35-49)	<ul style="list-style-type: none"> – не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає грубі помилки у відповідях; – має недостатній рівень знань для самостійного оволодіння програмним матеріалом без додаткової підготовки 	<ul style="list-style-type: none"> – показує невміння орієнтуватися в основній літературі і законодавчо-нормативних документах.
незараховано / 2 (незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перекладання F (1-34)	<ul style="list-style-type: none"> – не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає неприпустимі помилки у відповідях; – має рівень знань, який не дозволяє самостійно оволодіти програмним матеріалом і вимагає додаткового прослуховування навчальної дисципліни 	<ul style="list-style-type: none"> – не вміє орієнтуватися в основній літературі і законодавчо-нормативних документах.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю

- перший семестр вивчення дисципліни:

1. Наука про фінанси, її предмет та методи. Міждисциплінарний характер курсу “Фінанси”.
2. Історичні передумови виникнення фінансової науки та її роль у суспільстві.
3. Суть та структура фінансової науки.
4. Зміст системи фінансових наукових знань та інструментарій фінансової науки.
5. Розвиток фінансової науки у XV-XXI ст.
6. Фінанси як економічна категорія. Їх місце в системі економічних відносин суспільства.
7. Сутність фінансів, їх зміст та форма
8. Об'єктивна необхідність фінансів.
9. Дискусійні аспекти визначення суті фінансів.
10. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.
11. Функції фінансів як виявлення їх суті. Взаємозв'язок функцій фінансів.
12. Дискусійні аспекти визначення функцій фінансів.
13. Фінансові ресурси як складова частина грошових потоків, їх суть та значення.
14. ВВП як основне джерело фінансових ресурсів.
15. Розподіл фінансових ресурсів за рівнями та цільовими призначеннями.
16. Фінансові ресурси: джерела формування, напрями та форми використання.
17. Склад та особливості централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів.
18. Поняття фінансової системи. Фінансова система країни та принципи її побудови.
19. Дискусійні аспекти складу та структури фінансової системи України.
20. Сфери та ланки фінансової системи України, їх характеристика.
21. Інституційно-функціональна структура фінансової системи України.
22. Правові та організаційні основи фінансової системи.
23. Вплив фінансової системи на темпи та пропорції розвитку економіки.
24. Фінансова політика як складова частина економічної політики держави, її напрями.
25. Завдання і принципи фінансової політики.
26. Типи та види фінансової політики держави.
27. Суть фінансової стратегії й тактики
28. Державна фінансова політика, характеристика її складових.
29. Фінансова політика України на різних історичних етапах розвитку держави.

30. Пріоритети фінансової політики України на сучасному етапі соціально-економічного розвитку держави.
31. Проблеми фінансової політики України та можливі варіанти їх подолання в сучасних умовах розвитку економіки.
32. Суть фінансового механізму та його роль у реалізації фінансової політики.
33. Структура та значення фінансового механізму.
34. Фінансове право і фінансова політика, їх взаємозалежність. Формування фінансового права в Україні.
35. Планування, оперативне управління, контроль і право як організаційні форми фінансового механізму
36. Використання фінансового механізму для активізації економічного зростання й підвищення суспільного добробуту.
37. Фінансовий менеджмент, його місце в управлінні підприємством.
38. Фінансові рішення, їх розробка, прийняття та реалізація.
39. Мета й основні завдання фінансового менеджменту.
40. Стратегія і тактика фінансового менеджменту.
41. Принципи і функції фінансового менеджменту, їх характеристика.
42. Механізм фінансового менеджменту, його суть і складові.
43. Правові й організаційні засади державних фінансів.
44. Управління державними фінансами в системі управління національною економікою: суть та принципи.
45. Організація управління державними фінансами в Україні.
46. Державні фінансові органи в Україні та їх основні функції.
47. Характеристика повноважень фінансових підрозділів органів місцевого самоврядування
48. Напрямки розвитку системи управління державними фінансами в сучасних умовах
49. Фінансове планування та прогнозування, їх суть, необхідність, значення.
50. Система фінансових прогнозів і планів, їх загальна характеристика.
51. Фінансове прогнозування та планування на підприємстві, їх зміст, мета та завдання.
52. Методи та етапи фінансового прогнозування та планування.
53. Зведене фінансове планування.
54. Необхідність, суть, завдання та принципи фінансового контролю.
55. Організація фінансового контролю в Україні.
56. Органи фінансового контролю в Україні, їх функції, права та обов'язки.
57. Класифікація фінансового контролю.
58. Аудит, його суть, принципи організації, сфера застосування і значення.
59. Організація аудиторської діяльності в Україні, її перспективи.
60. Суть і функції фінансів суб'єктів господарювання.
61. Характеристика фінансових відносин, що складають зміст фінансів господарських одиниць; їх розвиток в умовах переходу до ринку.
62. Вплив галузевих особливостей, форми власності, методів господарювання на організацію фінансів суб'єктів господарювання.
63. Характеристика грошових потоків підприємства.
64. Грошові надходження підприємств, їх склад та економічна характеристика.
65. Порядок формування, розподілу та використання прибутку суб'єкта господарювання.
66. Склад, джерела утворення та характеристика грошових фондів суб'єктів господарювання.
67. Фінансові ресурси господарської одиниці, що діє на комерційних засадах, джерела їх формування.
68. Джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів установ і організацій, які перебувають на кошторисному фінансуванні.
69. Майно підприємства. Статутний капітал суб'єкта господарювання і порядок його формування.
70. Суть, класифікація та джерела формування основного капіталу суб'єктів господарювання.

71. Показники стану та ефективності використання основного капіталу.
72. Роль фінансів у забезпеченні простого і розширеного відтворення основного капіталу в умовах розвитку ринкових відносин.
73. Оборотний капітал господарських одиниць: суть, класифікація та джерела формування.
74. Показники стану та ефективності використання оборотного капіталу підприємства, їх місце в аналізі фінансового стану суб'єктів господарювання
75. Поняття фінансового стану суб'єкта господарювання та система показників його оцінки.
76. Взаємозалежність стану фінансів держави і фінансів суб'єктів господарювання.
77. Теоретичні основи фінансів домогосподарств.
78. Бюджет домогосподарства, його структура. Сукупні ресурси і сукупні витрати домогосподарства.
79. Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники.
80. Особисті фінанси, їх розвиток в умовах ринку.

- другий семестр вивчення дисципліни:

1. Економічна суть і значення податку як інструменту формування доходів держави. Функції податків.
2. Характеристика елементів системи оподаткування та їх призначення.
3. Суть податкової системи країни, наукові засади її побудови.
4. Податкова політика держави: основні критерії і принципи ведення.
5. Податкова політика і податкова система України на сучасному етапі розвитку держави.
6. Державний бюджет як економічна категорія, його функції. Місце і значення державного бюджету в системі фінансових відносин.
7. Бюджетна політика як напрям фінансової політики держави, її інструменти, критерії результативності.
8. Роль державного бюджету у вирішенні економічних та соціальних проблем розвитку в Україні.
9. Доходи Державного бюджету України, їх склад, структура і класифікація.
10. Методи та фінансові інструменти акумулювання державних доходів.
11. Поняття про видатки державного бюджету, принципи їх організації. Класифікація та методи фінансування видатків державного бюджету.
12. Бюджетне фінансування: зміст, принципи, механізм здійснення.
13. Склад, структура і динаміка доходів та видатків Державного бюджету України.
14. Бюджетна система України, її структура та характеристика ланок.
15. Принципи організації бюджетної системи України.
16. Бюджетний процес: суть, етапи, учасники. Особливості бюджетного процесу в Україні.
17. Дефіцит як результат балансування державного бюджету, його причини.
18. Класифікація бюджетного дефіциту.
19. Економічні наслідки бюджетного дефіциту.
20. Соціальні наслідки бюджетного дефіциту.
21. Фінансування бюджетного дефіциту: поняття та методи.
22. Джерела фінансування бюджетного дефіциту, їх класифікація.
23. Методи обмеження та напрямки скорочення бюджетного дефіциту.
24. Квaziфіскальна діяльність органів державної влади: зміст, види операцій, їх характеристика.
25. Суть державного кредиту. Об'єктивна необхідність, доцільність і можливість існування державного кредиту.
26. Види державного кредиту, їх характеристика.
27. Державна позика як основна в умовах ринку форма реалізації державного кредиту.
28. Класифікація та характеристика державних цінних паперів.
29. Державний борг як результат функціонування державного кредиту. Організація системи управління державним боргом країни. Заходи для досягнення ефективності державного кредиту.
30. Стан державного кредиту на сучасному етапі економічного розвитку України.

31. Державні цільові фонди: суть, необхідність, призначення та роль у формуванні доходів держави.
32. Характеристика надходжень і витрат Пенсійного фонду України.
33. Характеристика надходжень і витрат Фонду соціального страхування
34. Характеристика надходжень і витрат фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.
35. Поняття та склад місцевих фінансів, їхня роль в умовах ринкової економіки.
36. Особливості організації фінансів комунальних підприємств
37. Характеристика доходів і видатків місцевих бюджетів України.
38. Механізм регулювання міжбюджетних відносин в Україні. Проблеми організації міжбюджетних відносин в Україні та можливі напрями їх вирішення.
39. Бюджетна децентралізація: зміст, мета та інструменти реалізації.
40. Фінансовий ринок: необхідність, суть, місце в системі ринків, склад.
41. Суб'єкти та об'єкти фінансового ринку, їх класифікація.
42. Державно-правове та інституційно-правове регулювання фінансового ринку, його особливості в Україні.
43. Принципи організації централізованого фінансового ринку.
44. Ринок цінних паперів як складова фінансового ринку. Засади його організації в Україні.
45. Цінні папери: класифікація, види, взаємозв'язок між ними.
46. Стан і перспективи розвитку національного фінансового ринку в Україні.
47. Ознаки та економічна природа категорії "страхування". Значення страхування для розвитку національної економіки та підвищення матеріального добробуту громадян.
48. Класифікація галузей, форм і видів страхування, їх загальна характеристика.
49. Організація та фінансовий аспект діяльності страхових товариств.
50. Стан і проблеми розвитку страхового ринку в Україні.
51. Міжнародні фінанси як підсистема фінансових і міжнародних економічних відносин.
52. Міжнародні фінансові потоки як форма прояву міжнародних фінансів, їх склад і канали руху.
53. Види та організація міжнародних розрахунків.
54. Суть і організаційні засади світового фінансового ринку. Світові фінансові центри, їх характеристика.
55. Сегменти світового фінансового ринку, їх характеристика. Проблеми входження України до світового фінансового ринку.
56. Міжнародні фінансові інститути, загальна характеристика організації їх діяльності.
57. Фінансові аспекти діяльності міжнародних організацій.
58. Поняття та базові елементи економічної безпеки держави.
59. Суть фінансової безпеки як складової економічної безпеки держави.
60. Підсистеми фінансової безпеки держави, їх характеристика.
61. Структурні компоненти та рівні фінансової безпеки держави, їх характеристика.
62. Механізм забезпечення фінансової безпеки держави.
63. Індикатори стану фінансової безпеки України.
64. Сучасна фінансова криза в Україні: суть, причини, напрямки подолання
65. Роль фіскальних правил у стабілізації стану державних фінансів

Зарахування результатів неформальної освіти

У ЗВО діє Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>).

Згідно з ним здобувачам можуть бути зараховані результати неформальної освіти з проблем, які відповідають тематиці дисципліни «Фінанси».

Рекомендована література

- основна:

1. Бак Н.А. Фінанси : метод. реком. до самот. роботи. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 84 с. URL : <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6715>
2. Бак Н.А. Фінанси : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. 352 с.
3. Бак Н.А. Фінанси. *Фінанси, банківська справа та страхування. Грошовий обіг і публічні фінанси* : підручник для бакалаврів / за ред. проф. П.О. Нікіфорова, доц. Н.А. Бак. Чернівці, 2019. С. 122-197.
4. Бак Н.А. Фінанси. *Фінанси та фінансове посередництво* : підручник. У 3-х тт. Том 1 / за ред. П.О. Нікіфорова, Н.А. Бак. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. С. 182-291.
5. Фінанси : підручник / за ред. І.О. Лютого. Київ : Ліра-К, 2017. 720 с.
6. Фінанси : підручник / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. Київ : Знання, 2008. 611 с.
7. Фінанси. Частина I : збірник тестових завдань. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 112 с. URL : <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9703>
8. Фінанси. Частина II : збірник тестових завдань. Чернівці. Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 100 с. URL : <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9704>
9. Юрій С.І. Фінансова думка України. Хрестоматія / автори-упорядники: С.І. Юрій, С.В. Львовичкін, В.М. Федосов, П.І. Юхименко; авт. передм. П.М. Леоненко; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. В.М. Федосова. Київ : Кондор; Тернопіль: Економічна думка, 2010. У 3 т.
10. Юхименко П.І., Федосов В.М., Лазебник Л.Л. та ін. Теорія фінансів : підручник / за ред. проф. В.М. Федосова, С.І. Юрія. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 576 с.

- додаткова (допоміжна):

1. Андрущенко В.Л., Тучак Т.В. Податкова держава : монографія. Київ : Алерта, 2016. 304 с.
2. Андрущенко В.Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті: Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів. Львів : Каменяр, 2000. 303 с.
3. Бюджетний кодекс України : Закон України від 21 черв. 2001 р. № 2542-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
4. Горин В.П. Фінансовий механізм забезпечення суспільного добробуту: теоретична концептуалізація та проблеми функціонування: моногр. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 516 с.
5. Гринчишин І.М. Добробут територіальної громади: фінансове забезпечення в умовах нової парадигми регіонального розвитку» / наук. ред. І.З. Сторонянська. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України», 2020. 380 с.
6. Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану : постанова Кабінету Міністрів України від 11 бер. 2022 р. № 252.
7. Європейська хартія місцевого самоврядування : міжнародний документ від 15 жовт. 1985 р.
8. Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент. Київ : НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», 2022. 214 с.
9. Кізіма Т.О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку. Київ : Знання, 2010. 431 с.
10. Луніна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання. Київ: Ін-т екон. та прогнозів. НАН України, 2020. 438 с.
11. Мискін Ю.І. Соціалізація бюджетної політики України : монографія. Київ : АГРАР МЕДІА ГРУП, 2019. 508 с.
12. Опарін В. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти) : монографія. Київ : КНЕУ, 2005. 240 с.
13. Патицька Х. Фінансово-економічний потенціал територіальних громад: механізми функціонування та активізації: монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2019. 209 с.
14. Проблеми та перспективи зміцнення стійкості фінансової системи України : аналіт. доп. / за наук. ред. Я.А. Жаліла. Київ : НІСД, 2021. 104 с.

15. Податковий кодекс України : Закон України 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
16. Про випуск облігацій внутрішньої державної позики «Військові облігації» : постанова Кабінету Міністрів України від 25 лют. 2022 р. № 156.
17. Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11 лют. 2015 р. № 183-VIII.
18. Про віртуальні активи : Закон України від 17 лют. 2022 р. № 2074-IX.
19. Про депозитарну систему України : Закон України від 6 лип. 2012 р. № 5178-VI.
20. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків : Закон України від 30 жовт. 1996 р. № 448/96-ВР.
21. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 5 жовт. 2000 р. № 2017-III.
22. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 9 лип. 2003 р. № 1058-IV.
23. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23 верес. 1999 р. № 1105-XIV.
24. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 2 бер. 2000 р. № 1533-III.
25. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 5 серп. 2020 р. № 695.
26. Про затвердження Методики оцінювання фіскальних ризиків : постанова Кабінету Міністрів України від 24 квіт. 2019 р. № 351.
27. Про затвердження переліку квазіфіскальних операцій і органів влади (управління), відповідальних за проведення оцінки можливого впливу таких операцій на показники бюджету : розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 серп. 2012 р. № 692-р.
28. Про затвердження Положення про Пенсійний фонд України : постанова Кабінету Міністрів України від 23 лип. 2014 р. № 218.
29. Про затвердження Порядку здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням державним (місцевим) боргом : постанова Кабінету Міністрів України від 1 серп. 2012 р. № 815.
30. Про затвердження Порядку здійснення місцевих запозичень : постанова Кабінету Міністрів України від 16 лют. 2011 р. № 110.
31. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами : наказ Міністерства фінансів України від 24 груд. 2012 р. № 1407.
32. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів : наказ Міністерства фінансів України від 23 серп. 2012 р. № 938.
33. Про затвердження Порядку обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банківського державного сектору : постанова Кабінету Міністрів України від 14 трав. 2015 р. № 378.
34. Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів : постанова Кабінету Міністрів України від 15 груд. 2010 р. № 1132.
35. Про затвердження Порядку покриття тимчасових касових розривів загального фонду державного бюджету : постанова Кабінету Міністрів України від 31 бер. 2021 р. № 307.
36. Про затвердження Порядку покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів : постанова Кабінету Міністрів України від 29 груд. 2010 р. № 1204.
37. Про затвердження Порядку розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках у банках : постанова Кабінету Міністрів України від 12 січ. 2011 р. № 6.
38. Про затвердження Порядку розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів шляхом придбання державних цінних паперів : постанова Кабінету Міністрів України від 23 трав. 2018 р. № 544.
39. Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : постанова Кабінету Міністрів України від 26 лист. 2014 р. № 675.

40. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи : Закон України від 8 лип. 2011 р. № 3668-VI.
41. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 26 черв. 1996 р. № 400/97-ВР.
42. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 8 лип. 2010 р. № 2464-VI.
43. Про критичну інфраструктуру : Закон України від 16 лист. 2021 р. № 1882-IX.
44. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР (розділи I, III).
45. Про національну безпеку України : Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII (розділ II, стаття 35).
46. Про огляди витрат державного бюджету : наказ Міністерства фінансів України від 23 жовт. 2019 р. № 446.
47. Про особливості здійснення правочинів з державним, гарантованим державою боргом та місцевим боргом : Закон України від 19 трав. 2015 р. № 436-VIII.
48. Про особливості реалізації державної політики у сферах зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час воєнного стану та після його припинення або скасування : постанова Кабінету Міністрів України від 21 черв. 2022 р. № 735.
49. Про Раду з фінансової стабільності : Указ Президента України від 24 бер. 2015 р. № 170/2015.
50. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3480-IV.
51. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року» : Указ Президента України від 11 серп. 2021 р. № 347/2021.
52. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року «Про запровадження національної системи стійкості» : Указ Президента України від 27 вер. 2021 р. № 479/2021.
53. Про соціальні послуги : Закон України від 17 січ. 2019 р. № 2671-VIII.
54. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17 черв. 2014 р. № 1508-VIII.
55. Про страхування : Закон України від 7 бер. 1996 р. № 85/96-ВР.
56. Про схвалення Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серп. 2012 р. № 569-р.
57. Про схвалення Концепції запровадження та розвитку ринку зелених облігацій в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лют. 2022 р. № 175-р
58. Про утворення Агентства з управління державним боргом : постанова Кабінету Міністрів України від 12 лют. 2020 р. № 127.
59. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14 груд. 2021 р. № 1953-IX.
60. Радіонов Ю.Д. Формування видатків бюджету : монографія. Київ : КНТЕУ, 2019. 616 с.
61. Ружицький І.Ю. Теоретико-концептуальні засади інституційного забезпечення економічної безпеки України : монографія. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 298 с.
62. Свірко С.В. Механізми державного управління бюджетною безпекою : монографія. Житомир : вид. О.О. Євенок, 2021. 436 с.
63. Соколовська А.М. Основи теорії податків : навч. посібник. Київ : 2010. 326 с.
64. Спасів Н.Я. Фінанси об'єднаних територіальних громад: детермінанти та пріоритети розвитку : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 480 с.
65. Тулай О.І. Державні фінанси і сталий людський розвиток : концептуальні домінанти та діалектична єдність : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 415 с.
66. Управління державними фінансами: фіскальні правила, ризики, міжнародні стандарти / за ред. Т.І. Єфименко; ДННУ «Акад. фін. управління». Київ, 2019. 496 с.

67. Фінанси. Бюджет. Податки: національна та міжнародна термінологія: У 3-х т. / Ін-т світ. екон. і міжнар. відносин НАНУ, ДННУ «Акад. фін. управління»; за ред. Т.І. Єфименко. Київ, 2010.
68. Фінансова інфраструктура України: стан, проблеми та перспективи розвитку : монографія / В. Опарін та ін.; за заг. ред. В. Опаріна, В. Федосова. Київ : КНЕУ, 2016. 695 с.
69. Чугунов І.Я. Бюджетна стратегія суспільного розвитку. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 532 с.
70. Шаров О.М. Грошова глобалізація. Історіософський трактат з питань геоекономічного поширення грошових відносин. Київ : Парламентське видавництво, 2020. 680 с.

Посилання на інформаційні ресурси

- офіційні сайти органів державного управління України:

1. Законодавство України : Верховна рада України : *веб-сайт*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Державна аудиторська служба України : *офіційний сайт*. URL : www.dkrs.gov.ua
3. Державна казначейська служба України : *офіційний сайт*. URL : <http://www.treasury.gov.ua>
4. Державна податкова служба України : *офіційний сайт*. URL : <https://tax.gov.ua/>
5. Державна служба фінансового моніторингу України : *офіційний сайт*. URL : www.sdfm.gov.ua
6. Державна служба статистики України : *офіційний сайт*. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Кабінет Міністрів України : *офіційний сайт*. URL : <http://www.kmu.gov.ua>
8. Міністерство фінансів України : *офіційний сайт*. URL : <http://www.minfin.gov.ua>
9. Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку : *офіційний сайт*. URL : <https://www.nssmc.gov.ua/>
10. Національний банк України : *офіційний сайт*. URL : <http://www.nbu.gov.ua>
11. Пенсійний фонд України : *офіційний сайт*. URL : <http://www.pfu.gov.ua/>
12. Рада національної безпеки і оборони України : *офіційний сайт*. URL : <http://www.rainbow.gov.ua/>
13. Рахункова палата України : *офіційний сайт*. URL : <http://www.ac-rada.gov.ua>
14. Фонд державного майна України : *офіційний сайт*. URL : <http://www.spfu.gov.ua/>

- офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Азійський банк розвитку : *офіційний сайт*. URL : <http://www.adb.org/>
2. Банк міжнародних розрахунків : *офіційний сайт*. URL : <http://www.bis.org/>
3. Всесвітня торговельна організація (WTO) : *офіційний сайт*. URL : — <http://www.wto.org/>
4. Департамент статистики Організації Об'єднаних Націй : *офіційний сайт*. URL : <http://unstats.un.org/>
5. Європейський банк реконструкції і розвитку : *офіційний сайт*. URL : <http://www.ebrd.com/>
6. Європейський інвестиційний банк : *офіційний сайт*. URL : <http://www.eib.org/>
7. Європейський центральний банк : *офіційний сайт*. URL : <http://www.ecb.int/>
8. Зовнішньоторговельна організація Японії (JETRO) : *офіційний сайт*. URL : <http://www.jetro.go.jp/>
9. Міжамериканський банк розвитку : *офіційний сайт*. URL : <http://www.iadb.org/>
10. Міжнародна асоціація зі статистики (IAOS) : *офіційний сайт*. URL : <http://isi.cbs.nl/>
11. Міжнародна організація праці (ILO) : *офіційний сайт*. URL : <http://www.ilo.org/>
12. Міжнародна фінансова корпорація : *офіційний сайт*. URL : <http://www.ifc.org/>
13. Міжнародний валютний фонд : *офіційний сайт*. URL : <http://www.imf.org/>
14. Міжнародний інститут статистики (ISI) : *офіційний сайт*. URL : <http://isi.cbs.nl/>
15. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) : *офіційний сайт*. URL : <http://www.oecd.org/>
16. Світовий банк : *офіційний сайт*. URL : <http://www.worldbank.org/>
17. Статистичний офіс Європейської співдружності : *офіційний сайт*. URL : <http://europa.eu.int/>

- офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет : *офіційний сайт*. URL : www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій : *офіційний сайт*. URL : www.igls.com.ua
3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій : *офіційний сайт*. URL : www.ier.kiev.ua
4. Інститут світової економіки і міжнародних відносин : *офіційний сайт*. URL : www.iweir.org.ua
5. Інформаційний сервер про Україну : *офіційний сайт*. URL : www.uazone.net
6. Консорціум економічних досліджень : *офіційний сайт*. URL : www.eurasia.org/eerc/kiev/EERC
7. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О.Разумкова : *офіційний сайт*. URL : www.uceps.org

- офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича : *офіційний сайт*. URL : <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського : *офіційний сайт*. URL : www.nbuv.gov.ua
3. Національна парламентська бібліотека : *офіційний сайт*. URL : www.alpha.rada.kiev.ua

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики академічної доброчесності студентами при вивченні навчальної дисципліни «Вступ у спеціальність» регламентується такими нормативними документами:

1. Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravya-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>

2. Положення про виявлення та запобігання академічному плагиату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://www.chnu.edu.ua/media/f5e1e0bm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

3. Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

Згідно з ними здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, у тому числі засобами штучного інтелекту, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.